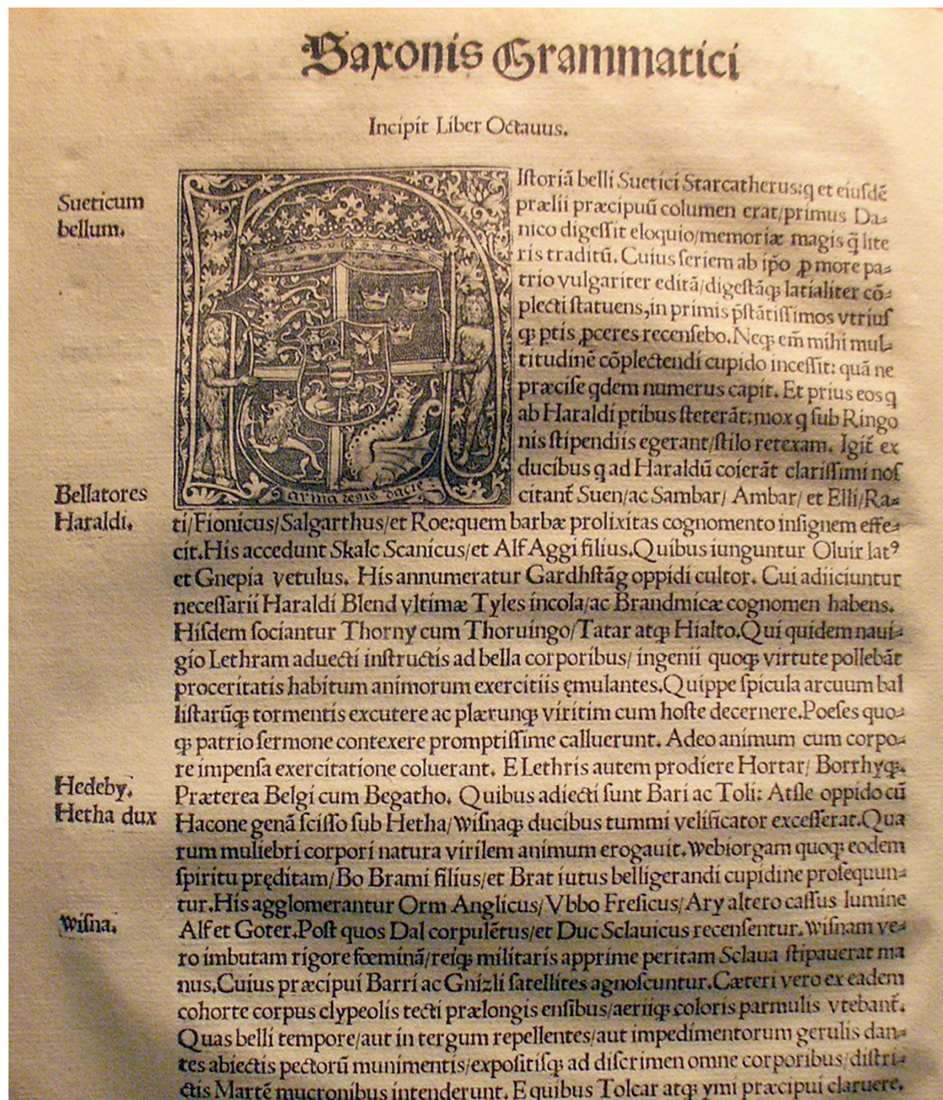
Händelser under Harald Blåtands tid

Saxonis Grammatici

Incipit Liber Octauus.

Sueticum bellum.

Bellatores Haraldi.

Hedeby. Hetha dux

Wisna.

Istoriã belli Suetici Starcatherus:q et eiusdẽ
prælii præcipuũ columen erat/primus Da-
nico digessit eloquio/memoriæ magis q̃ lite
ris traditũ. Cuius seriem ab ipo ꝓ more pa-
trio vulgariter editã/digestãq; latialiter cõ-
plecti statuens, in primis pstãtissimos vtrius
q; ptis ꝓceres recensebo. Neq; em̃ mihi mul-
titudinẽ cõplectendi cupido incessit: quã ne
præcise qdem numerus capit. Et prius eos q
ab Haraldi ptibus steterãt: mox q sub Ringo
nis stipendiis egerant/stilo retexam. Igit ex
ducibus q ad Haraldũ coierãt clarissimi nos
citant Suen/ac Sambar/ Ambar/ et Elli/Ra-
ti/Fionicus/Salgarthus/et Roe: quem barbæ prolixitas cognomento insignem effe-
cit. His accedunt Skalc Scanicus/et Alf Aggi filius. Quibus iunguntur Oluir lat⁹
et Gnepia vetulus. His annumeratur Gardhstãg oppidi cultor. Cui adiiciuntur
necessarii Haraldi Blend vltimæ Tyles incola/ac Brandmicæ cognomen habens.
Hisdem sociantur Thorny cum Thoruingo/Tatar atq; Hialto. Qui quidem naui-
gio Lethram aduecti instructis ad bella corporibus/ ingenii quoq; virtute pollebãt
proceritatis habitum animorum exercitiis ęmulantes. Quippe spicula arcuum bal
listarũq; tormentis excutere ac plærunq; viritim cum hoste decernere. Poeses quo-
q; patrio sermone contexere promptissime calluerunt. Adeo animum cum corpo-
re impensa exercitatione coluerant. E Lethris autem prodiere Hortar/ Borrhyq;.
Præterea Belgi cum Begatho. Quibus adiecti sunt Bari ac Toli: Atsle oppido cũ
Hacone genã sciisso sub Hetha/Wisnaq; ducibus tummi velificator excesserat. Qua
rum muliebri corpori natura virilem animum erogauit. Webiorgam quoq; eodem
spiritu prędītam/Bo Brami filius/et Brat iutus belligerandi cupidine prosequun-
tur. His agglomerantur Orm Anglicus/ Vbbo Fresicus/ Ary altero cassus lumine
Alf et Goter. Post quos Dal corpulẽtus/et Duc Sclauicus recensentur. Wisnam ve-
ro imbutam rigore fœminã/reiq; militaris apprime peritam Sclaua stipauerat ma
nus. Cuius præcipui Barri ac Gnizli satellites agnoscuntur. Cæteri vero ex eadem
cohorte corpus clypeolis tecti prælongis ensibus/aeriiq; coloris parmulis vtebant.
Quas belli tempore/aut in tergum repellentes/aut impedimentorum gerulis dan-
tes abiectis pectorũ munimentis/expositisq; ad discrimen omne corporibus/distri-
ctis Martẽ mucronibus intenderunt. E quibus Tolcar atq; ymi præcipui claruere.

Om Harald Blåtands död i äldre beskrivningar

Vad man kände till innan upptäckten av handskriften ”Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum”

Av Sven Rosborn med exerpering
och översättning av Tomas Sielski

Malmö 2020
Reviderat 2024-08-16

Artikeln är en översikt över vad som tidigare varit känt genom då tillgängliga historiska källor om hur vikingakungen Harald Blåtand slutade sina dagar. Genom texten från en för forskningen tidigare okänd handskrift från slutet av 900-talet, *”Gesta Wulinensis ecclesiae Pontificum”* har vi emellertid nu en samtida ögonvittnesberättelse om händelseförloppet. Dessa uppgifter kommer dock inte att redovisas i denna artikel. Tidigare var det endast två källor som låg relativt nära i tid med kungens dödsfall. Låt oss därför granska dessa två.

Strax efter år 1040 skrevs en krönika av en munk från klostret S:t Bertinus i staden Saint Omer i Frankrike på gränsen till Flandern. Munkens namn är okänt men syftet med krönikan var att hylla den danske kungen Knut den stores hustru Emma. Merparten kom emellertid att handla om hennes man. Knut var barnbarn till Harald Blåtands storebror Knut.[1]

Manuskriptet börjar med ett äretal över Knut den stores far Sven Tveskägg. Denne ska enligt skrivaren redan som barn ha varit älskad av alla men hans far Harald Blåtand kunde inte med honom. Om Svens osämja med sin far berättas:

> *”Då Sven hade nått ynglingaåldern växte han dag för dag i folkets kärlek till honom men som följd av detta tilltog också hans fars ovilja mot honom mer och mer till den grad att han inte längre i all hemlighet men helt öppet försökte att få honom bortjagad från fäderneslandet. Harald försäkrade med ed att sonen inte skulle komma att sitta på tronen efter honom själv. Över detta blev nu hären harmfull och anslöt sig till sonen och värjde honom med iver. Detta förde till att de möttes till kamp mot varandra i ett slag. I detta blev fadern sårad och jagad på flykt och han flydde då till vendernas land där han kort därefter dog och Sven intog hans tron i ro.”*

Här möter vi alltså en historia om stor fiendskap mellan far och son. I en annan, lite senare krönika berättas också om Harald och sonen Sven. Det är den tyske prästen Adam som i den tyska domkyrkostaden Bremen sitter och skriver sitt stora verk omgiven av högar av pergamentblad. Tiden är 1060-talet. Adams arbetsmöda resulterar i fyra omfattande och detaljerade böcker om folken runt Östersjön och om kristendomens införande i Skandinavien.

Adam av Bremens tusen år gamla skrift är i dag ett av de mest omfattande samtida dokumenten som rör hela Skandinavien under just den sena vikingatiden. Om Haralds död skriver Adam av Bremen:

> *”Plötsligt igångsattes ett uppror, danerna avsvor sig kristendomen, upphöjde Sven till kung och förklarade Harald krig. ... I detta eländiga krig blev Harald och hans anhängare besegrade. Kungen själv sårades och flydde ur striden, gick ombord på ett skepp och lyckades undkomma*

Harald Blåtand i en sentida målning i Roskilde domkyrka på en pelare i vilken man menat att hans grav kan ha funnits.

till det samhälle i slavernas land som kallas Jumne. Mot sin förmodan, då ju slaverna var hedningar, blev han vänligt mottagen av dem, men efter några dagar blev han alltmer försvagad av sitt sår och gick hädan, bekännande Kristus. Hans kropp fördes av hans trupper tillbaka till fosterlandet och begrovs i den kyrka i samhället Roskilde, som han själv först hade låtit bygga till den heliga treenighetens ära.”

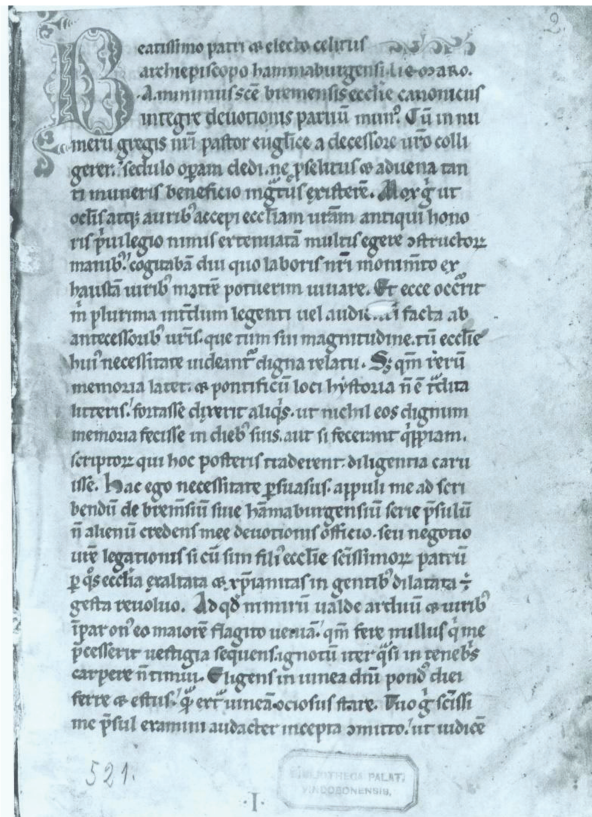
Dessa två berättelser om Harald Blåtands död, dvs. munkens från Flandern och prästens i Bremen, är de som tidigare kommit närmast i tid efter själva dödsfallet. Man blir inte speciellt glad inför dessa väldigt sparsamma notiser som uppenbart antyder att vi befinner oss i en mycket dramatisk tid i Danmarks vikingahistoria. Hur värdefullt hade det inte varit om vi fått veta mer om vad som verkligen hänt?

Vad det gäller munken vet vi inget om hur han insamlat sin information. Han har bevisligen varit närvarande när kung Knut den store påsken 1027 med stort följe drog in i staden Saint Omer och munkens kloster på väg till Rom. I fallet med prästen Adam av Bremen är vi däremot säkra på vem som är en av huvudkällorna. Adam skriver nämligen själv att han har besökt Danmark och personligen intervjuat den danske kungen Sven Estridsen som regerade mellan åren 1047-1074. Han har fått en unik direktinformation av denne kung, vars mor var Sven Tveskäggs dotter. Alltså var Harald Blåtand kungens morfars styvfar. Den information som Adam således baserar en del av sin skandinaviska historia på är en släktberättelse, återgiven av en släktmedlem. Alla som sysslat med släkthistoria vet att en del fel gärna smyger sig in i sådana berättelser men att det ofta finns en rätt så stor kärna av sanning. Dessutom talar vi här om en tid då muntlig tradering av släkthistorien var mycket vanligt förekommande.

När Adam därför på 1060-talet sitter framför sin skrivpulpet i Bremen för att författa sitt stora verk i fyra böcker om de nordiska folken har han säkert ett stort insamlat material att arbeta med. Adam har fått höra berättelser om hur Sven Estridsen, som en landsflyktig son till en mördad far, växt upp i svearnas land och hur sveakungen tagit väl hand om honom. Han har hört sin sagesman berätta om sin morfars styvfar, kung Harald Blåtand av Danmark, och om striderna mellan denne och Svens morfar.

En märklig sak insmyger sig dock i Adams berättelse om Harald Blåtands död. Avsnittet om att Haralds kropp skulle ha förts till Roskilde verkar inte trovärdigt. Varför skulle sonen Sven Tveskägg, segraren i ett bittert inbördeskrig mot fadern, ha tillåtit att hans far av dennes krigare skulle ha förts tillbaka och bli begravd och hyllad i Danmark? Den stupade skulle ju då lätt kunna ha blivit dyrkad som martyr och helgon vilket inte skulle ha underlättat för hans son.[2] Förklaringen måste vara att här har Adam lagt till något som inte kan ha varit sant. Varför?

Granskar man Adams skrift lite mer med kulturhistorikerns kritiska ögon noteras snabbt att han gärna vill framföra

Beatissimo patri et electo celitus
archiepiscopo hammaburgensi Liemaro
A. minimus sancte bremensis ecclesie canonicus
integre devotionis parvum munus. Cum in nu
merum gregis nostri pastor euglice a decessore vestro colli
gerer. sedulo operam dedi. ne proselitus et advena tan
ti muneris beneficio ingratus existerem. Mox ergo ut
oculis atque auribus accepi ecclesiam vestram antiqui hono
ris privilegio nimis extenuatam multis egere astructorum
manibus. cogitabam diu quo laboris nostri monimento ex
haustam viribus matrem potuerim iuvare. Et ecce occurrit
in plurima inclitum legenti vel audi[illegible] facta ab
antecessoribus vestris. que tum sui magnitudine. tum ecclesie
huius necessitate videantur digna relatu. Sed quoniam rerum
memoria latet. et pontificum loci hystoria non est scripta
litteris. fortasse dixerit aliquis. ut nichil eos dignum
memoria fecisse in diebus suis. aut si fecerant quippiam.
scriptorum qui hoc posteris traderent. diligentia caru
isse. Hac ego necessitate persuasus. appuli me ad scri
bendum de bremensium sive hamaburgensium serie presulum
non alienum credens mee devotionis officio. seu negotio
vestre legationis si cum sim filius ecclesie sanctissimorum patrum
per quos ecclesia exaltata et christianitas in gentibus dilatata est
gesta revolvo. Ad quod nimirum valde arduum et viribus
impar onus eo maiore flagito veniam. quoniam fere nullus qui me
precesserit vestigia sequens. ignotum iter quasi in tenebris
carpere non timui. Eligens in vinea domini pondus diei
ferre et estus. quam extra vineam ociosus stare. Vno ergo sanctissi
me presul examini audacter incepta committo. ut iudice

521.

I

Ett blad ur Adam av Bremens manuskript.
Foto från Wikimedia Common.

S:t Clemens stenkyrka på S:t Jörgensberget strax ovanför Roskildes hamn går tillbaka till tidigt 1000-tal och kan ha haft en föregångare i trä som i så fall bör ha uppförts av Harald Blåtand.

Harald Blåtand som kristendomens store förkämpe i Danmark. Det är tack vare Harald som danerna kristnas; kungen dör också enligt Adam i strid mot hedniska krafter, vilka blir personifierade i hans svärson Sven Tveskägg som, också enligt Adam, ville återinföra hedendomen i Danmark. Harald Blåtand blir alltså en värdig kristen martyr och som sådan kan han tjäna en roll som Danmarks första rikshelgon. Men då behöver den döde givetvis ha sin grav i sitt hemland. Att Harald grundat en kyrka i Roskilde är troligt och då Roskilde ligger endast en dåtida halv dagsresa från det forna danska kungasätet Lejre blir detta en värdig, uppdiktad plats för hans grav. Sedan kvarstår givetvis frågan om det är Adam eller Sven Estridsen som står bakom detta påstående. Den danske kungen hade ju minst lika stor nytta av att lyfta fram sin anfader som en kristen helgonmartyr som vilade i en grav i sitt hemland Danmark.

Adam av Bremen utmålar alltså i sin berättelse Sven Tveskägg som en hedning som vinner mot en kristen kung. Likheterna är här stora med berättelsen om Olof den helige i Norge. Den kristne Olof blev utjagad ur sitt rike av en hednisk medtävlare om kungakronan. Han kom tillbaka men stupade år 1030 i slaget vid Stikklastad norr om Trondheim. Nästan genast blev han emellertid förklarad som martyr och genom denna helgonförklaring styrktes kristendomen i Norge. För att också Harald i Danmark ska kunna få martyrkronan dör han, liksom Olof, i strid för kristendomen mot hedningarna, i detta fall mot Sven Tveskägg. Givetvis bör det för Harald varit frågan om en strid för att återfå sitt land men detta har i Adam av Bremens skrift blivit till en berättelse om att han i första hand stupat för den kristna trons skull.

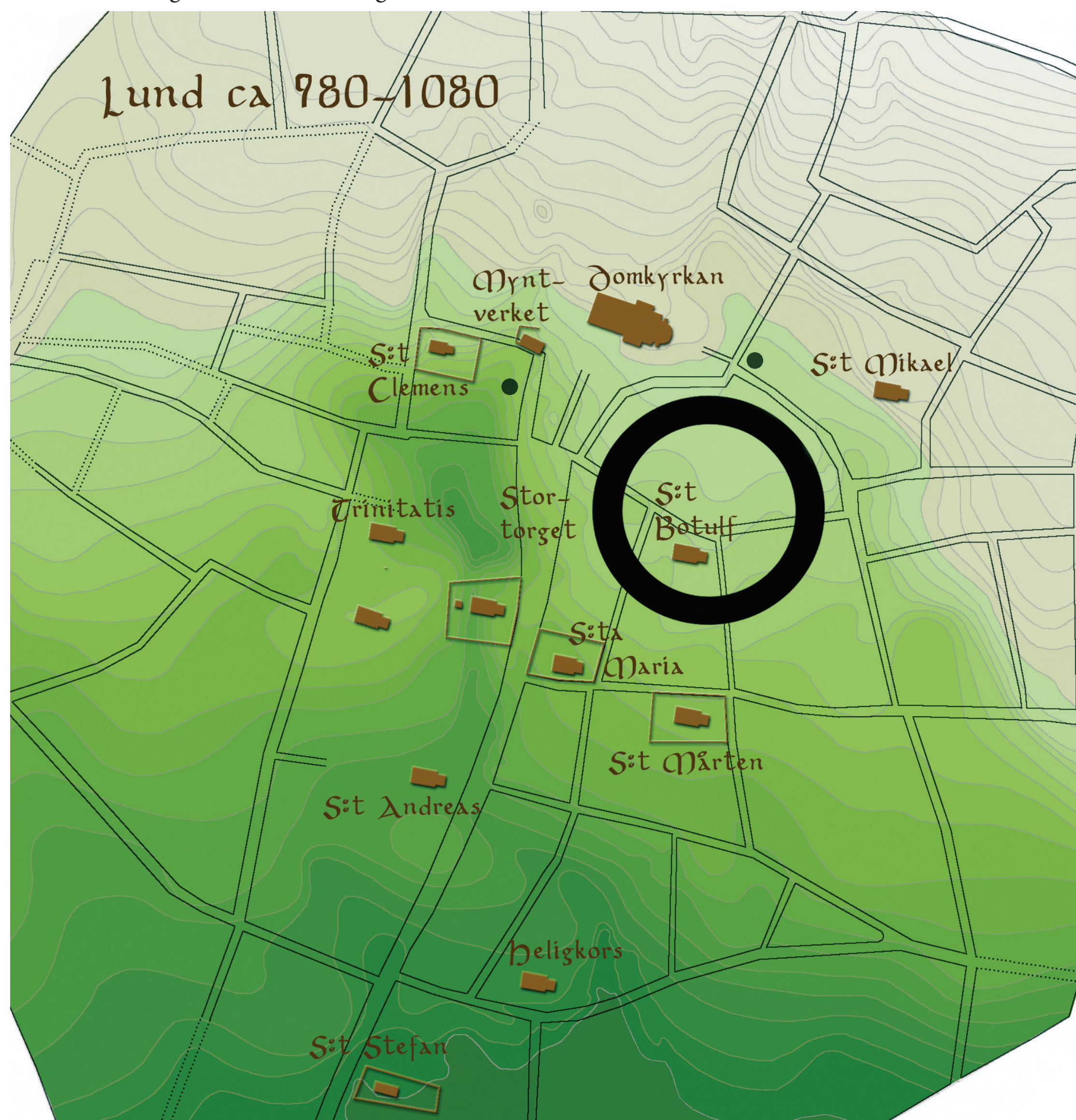
Att Harald hade blivit döpt genom den tyske kejsarens och den tyska kyrkans försorg kan också ha spelat in när Adam ville framhålla Harald som en god kristen. När Adam skrev sin berättelse på 1060-talet pågick nämligen en maktkamp mellan den tyska och den engelska kyrkan, kanske också delvis den ortodoxa kyrkan, om inflytandet i Skandinavien. Sven Tveskägg, fadermördaren och den som enligt Adam övergått till hedendomen, kom efter Haralds död att lägga under sig stora delar av England. Han, och också

senare hans son Knut den store, satt alltså som kungar i både Danmark och i England. Engelska influenser har därför under första hälften av 1000-talet haft betydelse för Danmark. Sådana engelska kristna kulturströmningar har givetvis inte setts med blida ögon av den tyska kyrkans män.

Sven Tveskäggs son Knut den store, död år 1035, kom att styra sitt stora vikingarike från England och det var också härifrån som biskoparna till Danmark hämtades, alltså inte från Tyskland. Av dessa engelska biskopar satte kungen Bernhard i Skåne, Gerbrand på Själland och Reginbert på Fyn. Samtidigt hämtades engelska präster till Norge. Tyska kyrkans män var inte glada över en sådan utveckling. När t.ex. biskop Gerbrand en gång kom seglande från England lät ärkebiskopen i Hamburg ta honom till fånga. Gerbrand tvingades att avlägga trohet till den tyska kyrkan och sedan blev han hemskickad med ett meddelande till kung Knut att det inte var från England utan från Tyskland som danskkungen i fortsättningen skulle hämta sina biskopar.[3]

Denna bittra strid mellan engelska och tyska kyrkliga intressen i Skandinavien var också på Adam av Bremens tid under 1060-talet i allra högsta grad levande. När t.ex. kungen Sven Estridsen år 1060 instiftade ett antal nya biskopsstift i Danmark satte han i

Författarens rekonstruktion år 2004 av det äldsta Lund. Den ursprungliga topografin under senare kulturlager är inlagd, så också alla tidiga träkyrkor. En stor ringborg ligger på den platå som funnits i den kraftigt sluttande terrängen öster om Stortorget.

Lund den engelske biskopen Henrik. Adam skriver att Sven samtidigt delade det skånska kyrkoområdet i två biskopssäten:

”Det ena, nämligen det i Lund, tilldelade han Henrik, det andra, nämligen det i Dalby, fick Egino. Denne blev vigd av ärkebiskopen (i Hamburg)*, medan Henrik förut hade varit biskop på Orkneyöarna, och han sägs ha varit kung Knuts skattmästare i England. Dennes tillgångar tog han med sig till Danmark och levde där ett liv i överflöd. Man berättar också om honom, att han fann så stort nöje i den fördärvliga vanan att dricka sig redlös, att han till sist dog genom att kvävas av sina egna spyor.”* [4]

Här utmålar verkligen tysken Adam den engelske biskopen som en syndfull och föga kristen person. Om den tyske biskopen i Dalby har Adam däremot bara gott att berätta:

”Egino däremot var en mycket beläst man och mycket ren i sina seder, och han ägnade sig med brinnande iver åt hedningarnas omvändelse.”

Det är således ingen tvekan om att Adam är part i målet när det gällde den vid hans tid pågående kyrkokampen i Danmark mellan de engelska och de tyska intressena. Här kan vi således ha en av förklaringarna till att den engelskvänlige Sven Tveskägg blir den onde och den mera tyskorienterade Harald Blåtand framställs som den gode.

Även om man alltså måste läsa Adam av Bremen med försiktighet finns här säkert mycket som speglar verkligheten för tusen år sedan. Varför skrev då Adam detta enorma litterära verk om ärkestiftet Hamburg/Bremen och varför har han där infogat ett mycket stort avsnitt om skandinaviska förhållanden? Det är inte långsökt att tänka sig att detta verk troligtvis skulle användas för ett speciellt syfte i ett större sammanhang. Det hela kan ha börjat som ett nära samarbete mellan den danske kungen Sven Estridsen, Adalbert som vid denna tid var ärkebiskop i Bremen och den tyske kejsaren Henrik III. År 1052 hade kung Sven i Slesvig sammanträffat med Adalbert. Följande år besökte Sven den tyske kejsaren i den tyska staden Merseburg och firade där påsken tillsammans med honom. Det är ingen tvekan om att mycket nära relationer nu uppstått mellan dessa tre makthavare.

Rester efter en av träkyrkorna i Lund. Många av dessa är daterade till mitten av 1000-talet.

Den katolska kyrkan var vid denna tid en väsentlig maktfaktor. Kyrkan styrdes emellertid i mångt och mycket från Rom. Vad dessa tre härskare gemensamt kan ha arbetat för var kanske en ny kyrkoorganisation i norra Europa. År 1053 fick nämligen Adalbert en påvebulla som gjorde honom till påvens legat och ”vikarie” över hela Skandinavien, till vilket också inräknades de stora öarna i Atlanten, såväl Island som Grönland. Nästa steg kan ha varit att påven skulle förklara Adalbert som så kallad ”patriark” samt att man i den danska staden Lund skulle insätta en ärkebiskop över hela Skandinavien. Denne skulle därmed komma att lyda under Adalbert, inte under påven.

I detta läge skulle det passa väl om danskarna hade sitt eget nationalhelgon, liksom norrmännen redan hade sitt i Norge. Är det kanske med denna bakgrund som Adam närmast helgonförklarar Harald Blåtand genom att i sin skrift ställa hans ”hedniske” svärson mot honom?

Den tyske historieskrivaren Helmold berättar vid mitten av 1100-talet att ärkebiskop Adalbert i Hamburg önskat

”att uppnå värdigheten som patriark genom att upprätta 12 biskopsdömen innanför gränserna av det honom tillhöriga ärkestiftet.”

För att lyckas med detta patriarkat stadgade den kyrkliga rätten att det under en patriark skulle finnas tio till tolv insatta lydbiskopar samt också ett nytt, till kristendomen omvänt folk. I Tyskland låg endast två biskopsdömen under ärkebiskopen i Bremen/Hamburg. Det gällde följaktligen att skapa de övriga i Danmark.[5]

Detta skedde också år 1060. Då inrättade Sven Estridsen, säkert i fullt samförstånd med Adalbert, ett flertal nya biskopsstift. Danmark fick på detta sätt nio stift. Av dessa skapades två i Skåne, nämligen Lund och Dalby, endast med några timmars hästritt mellan varandra. I Dalby placerades missionsbiskopen Egino. Härigenom uppfyllde man patriarkatets krav på att en av biskoparna skulle arbeta med missionsverksamhet. Adam av Bremen är också noggrann att i sitt skrivna verk ingående beskriva Eginos arbete på 1060-talet med att omvända andra folk till kristendomen. Egino förde korståg mot invånarna i landskapet Blekinge närmast Skåne och han hjälpte kyrkan i svenska Västergötland mot hedniska krafter. Egino planerade till och med att attackera och förstöra det berömda hednatemplet i Uppsala nära nuvarande Stockholm.

Nu gällde det att övertyga påven om att få till stånd patriarkatet. Är det kanske i detta sammanhang man ska se Adam av Bremens väldigt omfattande skrift om förhållandena i Norden? Adam kan alltså ha varit personligt utsänd av Adalbert till Sven Estridsen för att av denne, ärkebiskopens vän, få nödvändiga faktauppgifter för sin bok. Adam beskriver ingående hela det väldiga området i Skandinavien där fortfarande hedendom härskade men han berättar också om hur ärkebiskopen i Bremen/Hamburg systematiskt arbetade med att omvända innevånarna i detta område till kristendomen. På ett nutida sätt skulle man kunna säga att Adams unika verk alltså kan vara den äldsta kända, beställda marknadsföringen av Skandinavien. Kanske var skriftens innehåll avsett att komma direkt under påvens ögon. Året 1072 reste biskop Egino personligen den långa vägen genom Europa till Rom. Troligtvis var det första gången som en skandinavisk biskop besökte påvehovet nere i Italien. Var hans Italienresa ett led i arbetet med det tyska patriarkatets inrättande? Egino dog emellertid strax efter hemkomsten, nästan samtidigt med ärkebiskop Adalbert. Två år senare, år 1074, dog även den danske kungen Sven Estridsen. Huvudpersonerna bakom en eventuell tanke på ett tyskt patriarkat och ett självständigt kristet ärkestift i Danmark var plötsligt borta.

Om detta har varit bakgrunden till Adam av Bremens stora manuskript är det inte förvånande att han ständigt lovordar Harald Blåtands kristliga gärning och hans nära knytning till den tyska kyrkan. Detta skulle också i så fall innebära att Adam på väsentliga punkter kan ha överdrivit sin berättelse. Detta aktualiserar ju också frågan vad som

Dalby i Skåne var ett av de biskopsstift som grundades år 1060. Här insatte den danske kungen Sven Estridsen den tyske biskopen Egino som senare blev biskop i Lund.

verkligen hänt Harald Blåtand under slutet av hans levnad. Adam och andra senare krönikörer beskriver Harald som trogen Kristus in i döden medan hans fiende, svärsonen Sven Tveskägg, beskrivs som den onde; som hedningen. Om Sven Tveskägg berättas t.ex. i den så kallade ”Roskildekrönikan”, nedtecknad efter år 1138, att

> *”han var en fiende till de kristna och befallde till och med att de skulle utjagas från hans rike. Men då han, besegrad av venderna, tre gånger blivit tillfångatagen av dessa ... så lärde han äntligen att lära känna Gud och sökte honom och trodde på honom.”* [6]

Thietmar av Merseburg, som själv levde under Sven Tveskäggs regenttid, har heller inga vackra ord att säga om denne danske kung. Även han berättar att Sven blivit tillfångatagen av sina fiender:

> *”Sven, som jag har nämnt ovan, inte som en härskare men som en förstörare, tillfångatogs av invaderande nordmän och blev utlöst av hans folk för en stor kostnad.”* [7]

Vad gäller Harald Blåtands död berättar både Adam och vår anonyme munk från Flandern om ett slag mellan kungen och hans son och att Harald i denna kamp blivit dödligt sårad och att han sedan fördes till slavernas land, dvs. södra Östersjökusten, där han också dog. De två skribenterna har fått dessa uppgifter från helt olika källor och då ökar också givetvis trovärdigheten av vad de berättar. Men några närmare detaljer om kungens död ges inte. Först i betydligt yngre källor får vi reda på detta. ”Knytlingasagan” berättar t.ex. om Haralds död men denna saga är i sin bevarade form nedtecknad först på 1200-talet. Här berättas att slaget mellan far och svärson stod vid Isefjorden på norra Själland. Harald blev här dödad av en pil.[8]

Enligt ”Jomsvikingarnas saga”, som är en lite äldre saga, stod emellertid kampen vid Bornholm, ön ute i Östersjön. Här är det en strid mellan två flottor invid land. På natten mördas Harald av en pil, avlossad av en man vid namn Palnetoke.[9] Saxo Grammaticus berättar i sin Danmarkshistoria från slutet av 1100-talet att kungen dog vid Helgenäs

kust, troligtvis utanför Jylland.[10] Harald hade i denna berättelse satt sig i buskarna för att uträtta sina behov. Här blev han skjuten under sitt toalettbesök av Toke (dvs. Palnetoke) som hämnd för vad kungen tidigare utsatt denne för.

Därmed har de flesta och viktigaste berättelserna om Harald Blåtands död redovisats. Slutsatsen blir tyvärr att då källornas vittnesbörd inte är samstämmiga vet man utifrån dessa bevarade nerteckningar egentligen ingenting om var någonstans Harald sårades och dog. Det enda som verkar överensstämma är att hans död orsakats av ett pilskott. Man får heller inte reda på vad som egentligen legat bakom kungens kamp mot sin svärson vilket leder fram till dödsfallet mer än att det påstås ha varit religiösa meningsskiljaktigheter. Men är detta sant? Med uppgifter hämtade från texterna ur den nu upptäckta *”Gesta Wulinensis”* kommer mycket av denna historia att skrivas om.

Lorenz Frölichs framställning av hur ursinnig Sven Tveskägg blir när Palnetoke visar upp pilen med vilken han dödat Svens styvfar Harald Blåtand.

Noter

1. M. Cl. Gertz: Kong Knuts liv og gerninger eller Æreskrift for Dronning Emma. Sel-skabet for historiske kildeskrifters oversættelse. Köpenhamn 1896.
2. Niels Lund: Harald Blåtands død. Skjern 1998.
3. Lauritz Weibull: Skånes kyrka från äldsta tid till Jacob Erlandsens död 1274. Köpenhamn 1946.
4. Adam av Bremen Gesta Hammaburgensis Ecclesiae Pontificum IV:8.
5. Helmold: Chronica Slavorum. Del I:22 samt Lauritz Weibull: Skånes kyrka från äldsta tid till Jacob Erlandsens död 1274. Köpenhamn 1946. Sid 34-35.
6. Den ældste Danmarkkrønike (Roskildekrøniken) oversatt af Jørgen Olrik. Selskabet for historiske kildeskrifters oversættelse. København 1898.
7. Ottonian Germany. The Chronicon of Thietmar of Merseburg. Book 7, chapter thirty-six. 2001.
8. Knytlinga Saga. Oldnordiske Sagaer udgivne i Oversætelse af det Kongelige Nordiske Oldskrifts Selskab. Kjöbenhavn 1829.
9. The Saga of the Jómsvikings. A translation with Full Introduction by Alison Finlay and Þórdis Edda Jóhannesdótttir. Chapter 11. 2018.
10. Saxo Grammaticus. Oversat af Fr. Winkel Horn. København. 1985.